

"Współpraca Specjalistycznego Centrum Edukacji Włączającej w Kaliszu ze środowiskiem lokalnym - wzajemne oddziaływanie i korzyści"

Praca zbiorowa zespołu SCWEW w Kaliszu :

- Lider: Sylwia Baranowska
- Ekspert ds.informacji i ewaluacji: Joanna Różycka
- Ekspert ds.technologii wspomagających : Magdalena Majchrzak
- Ekspert ds.edukacji włączającej: Marlena Grajek
- Nauczyciel specjalista: Agata Magdzicka-Banach

Zdjęcia: zespół SCWEW w Kaliszu

Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w Kaliszu

ul. Budowlanych 2, 62-800 Kalisz

<http://scwewkalisz.pl/scwew/>

Licencja: Creative Commons Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CCBY-NC)

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/pl/>

Publikacja opracowania w ramach realizacji projektu *Pilotażowe wdrożenie Modelu funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą*, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Kalisz, 2023

Spis treści

Wstęp.....	4
ROLA MASS MEDIÓW W PROMOCJI DZIAŁAŃ SCWEW W KALISZU.....	8
Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne a działania SCWEW w Kaliszu.	15
Rola Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu w projekcie pilotażowym SCWEW.	19
Współpraca SCWEW w Kaliszu z instytucjami lokalnymi.	23
PODSUMOWANIE	29
BIBLIOGRAFIA	31
NETOGRAFIA.....	32

Wstęp

W niniejszej publikacji zawarte są informacje oraz efekty działań, które zostały podjęte podczas trwania pilotażowego projektu Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą (SCWEW) w Kaliszu z dziewięcioma placówkami oświatowymi, instytucjami lokalnymi, Ośrodkiem Kultury i Sztuki, Młodzieżowym Domem Kultury, Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi oraz Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu.

W publikacji zwrócono szczególnie uwagę na efekty współpracy z powyższymi placówkami pod kątem edukacji włączającej, sposób włączenia środowiska lokalnego w działalność SCWEW oraz możliwości wykorzystania sprzętu podczas zajęć w grupach zróżnicowanych.

Według Zespołu Ekspertów powołanych przez Ministra Edukacji Narodowej do opracowania koncepcji kształcenia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, edukacja włączająca to zagadnienie, o którym można dyskutować na wielu płaszczyznach: pojęciowej, normatywnej, badawczej lub odnoszącej się do polityki oświatowej.¹

Jak podaje Mittler, istnieje powszechna zgoda co do tego, że sukces działań edukacyjnych jest warunkowany postawami nauczycieli (Mittler, 2000) w: I. Chrzanowska, (2019) w: Nauczyciele o szansach i barierach edukacji włączającej². Według autora nastawienie pedagogów wobec edukacji, w tym włączającej, akceptacja idei lub jej brak, mają kluczowe znaczenie, gdyż w efekcie albo nauczyciele z przekonaniem zaangażują się w działanie, albo też, przyglądając się nieco z boku, pełni sceptycyzmu będą raczej obserwatorami rozwoju zdarzeń niż ich uczestnikami.

Edukacja włączająca ma za zadanie jak sama nazwa wskazuje włączyć w proces edukacyjny wszystkie uczące się osoby.

Początkowo skupiała się na problematyce specjalnych potrzeb edukacyjnych, następnie na szerszym gronie uczniów zagrożonych wykluczeniem i wreszcie obecnie, w coraz większej liczbie krajów, o edukacji włączającej mówi się w kontekście wysokiej jakości edukacji dla wszystkich uczniów, z jednoczesnym respektowaniem ich różnorodności, zróżnicowanych potrzeb i umiejętności, cech i oczekiwań edukacyjnych, z dążeniem do eliminacji wszelkich form dyskryminacji w tym zakresie.³

Głównym założeniem edukacji włączającej jest stworzenie takich warunków, aby każdy uczeń mógł w pełni uczestniczyć w procesie uczenia się na miarę swoich możliwości i

¹ Efekt prac Zespołu Ekspertów powołanego przez Ministra Edukacji Narodowej do opracowania koncepcji kształcenia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zarządzenie nr 39 Ministra Edukacji Narodowej z 13 października 2017 r., poz.43 w sprawie powołania Zespołu do spraw opracowania modelu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, Warszawa, dnia 15 grudnia 2017 r.
http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/U21/2017/5/43.pdf#zoom=90[dostęp: 12 stycznia 2018].

² I. Chrzanowska, Nauczyciele o szansach i barierach edukacji włączającej, Wydawnictwo Naukowe PWN SA., Warszawa, 2019 s. 19

³ https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/1093/1/specjalne_potrzeby_sochacka.pdf s.14

nie chodzi tu tylko o naukę, ale także o rozwijanie innych kluczowych kompetencji między innymi społecznych czy emocjonalnych.

Aby tak się stało, szkoła musi się zmienić, stać się dostępną, otwartą dla wszystkich uczniów czyli zarówno dla tych, którzy posiadają opinie, orzeczenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, ale również dla tych, którzy nie mają zidentyfikowanych niepełnosprawności, ale odczuwają trudności w przyswajaniu wiedzy, w nauce funkcjonowaniu, jak również musi uwzględniać dzieci zdolne.

Dzisiejsza nowoczesna szkoła, to również ta, która ściśle współpracuje nie tylko z nauczycielami, rodzicami, uczniami ale także opiera się na kontaktach z instytucjami, poradniami, specjalistami. Współpraca ta jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania wszystkich uczniów oraz do prawidłowego procesu edukacyjnego. Dzisiejsza nowoczesna szkoła, to również wzorowa współpraca między wszystkimi podmiotami, które związane są w proces edukacji i wychowania dzieci oraz uczniów, która musi wykorzystać swoje zasoby. Jej wdrażanie, powinno polegać na współpracy między instytucjami, placówkami społecznymi oraz oświatowymi.

Zadanie to nie jest łatwe. Aby wszystkie tryby prawidłowo funkcjonowały należy zmienić podejście, sposób myślenia, proces nauczania. Metodycznie edukacja włączająca jest sposobem na organizację zajęć, który powinien uwzględnić różne potrzeby, zainteresowania, możliwości, wspólnej grupy uczniów. Potrzeby te dotyczą tempa pracy, poziomu zrozumienia, uzdolnień, cech osobowości, zainteresowań, czyli uwzględniać każdego ucznia jako indywidualność i tak go traktować.

W edukacji włączającej rozwój i realizacja ucznia są priorytetem. Proces kształcenia i wychowania nie może odbywać się bez wzajemnej współpracy. Dzięki takiemu podejściu indywidualność uczniów traktowana jest jako wartość dodana, a nie coś co przeszkadza w procesie edukacyjnym. Różnorodność metod i form kształcenia, to podstawa edukacji inkluzyjnej. Różnorodność ta daje gwarancję, że każdy uczeń jako jednostka otrzyma wsparcie, nie mając poczucia wykluczenia z grupy.

Edukacja włączająca powinna objąć każdego ucznia na zasadzie współpracy z innymi osobami znajdującymi się w zespole. Nauczyciel powinien zwracać większą uwagę na możliwości i koncepcji uczenia się, które prowadzą do tych samych efektów, ale biorą pod uwagę indywidualne możliwości uczniów. Zamiast jednej metody należy wykorzystać kilka różnych odnosząc się do tych samych treści. Dzięki takiemu podejściu, każdy uczeń może odnaleźć swój indywidualny, ulubiony sposób uczenia się, który jest mu bliski i dzięki temu ma możliwość aktywnie uczestniczyć w zajęciach. Postępy i osiągnięcia i każdego ucznia są tutaj bardzo ważne. Aby proces edukacji włączającej od samego początku mógł przebiegać prawidłowo, należy podjąć działania, które nie są łatwe, ale jak najbardziej możliwe do zrealizowania.

W tym celu Ośrodek Rozwoju Edukacji opracował model funkcjonowania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą, który ma za zadanie nie tylko zwiększyć efektywność działań wobec uczniów z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi, ale również poszerzyć wiedzę i doskonalić kompetencje nauczycieli przedszkoli i szkół ogólnodostępnych oraz zapewnić pomoc w zakresie edukacji włączającej a co za tym idzie pracy z grupą zróżnicowaną.

Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w Kaliszu zostało zorganizowane w ramach pilotażowego projektu ORE i powstało przy Szkole Podstawowej Specjalnej nr 19. Objęło wsparciem osiem szkół ogólnodostępnych oraz przedszkole.

SCWEW, to wsparcie nie tylko nauczycieli, ale również rodziców oraz uczniów, dlatego niezbędne było podjęcie ścisłej współpracy z takimi instytucjami jak: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Kaliszu, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opatówku. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu, Pedagogiczna Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu, Młodzieżowy Dom Kultury w Kaliszu, Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu. Współpraca ze środowiskiem lokalnym stała się mocną stroną SCWEW w Kaliszu. Szczególny nacisk położono na budowanie klimatu sprzyjającego realizacji idei edukacji włączającej. W tym celu prowadzono liczne działania wychodzące poza mury placówek oświatowych, kampanie społeczne, konferencje i wydarzenia kulturalne.

Przez cały okres trwania projektu odbyło się również wiele konsultacji z dyrektorami, koordynatorami, nauczycielami. Organizowano warsztaty mające na celu integrację klas, na bieżąco udzielano wsparcia rodzicom, rozwiązywano problemy, wątpliwości, pomagano nauczycielom w tworzeniu odpowiedniej dokumentacji, obserwowano lekcje, prowadzono zajęcia modelowe. Te i szereg innych działań miały na celu pokazanie jak powinna wyglądać edukacja włączająca czyli edukacja obejmująca swoim działaniem całą społeczność szkolną będącą nieodłącznym elementem środowiska lokalnego.

Wizyta Liderki projektu u Wielkopolskiego Kuratora Oświaty
Na zdjęciu Wielkopolski Kurator Oświaty Pan Robert Gawęł oraz lider zespołu SCWEW w Kaliszu Pani Sylwia Baranowska

W ramach promocji projektu pilotażowego Dyrektor Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 19 Pani Sylwia Baranowska - tym samym lider SCWEW wraz z dyrektorem Delegatury KO w Kaliszu Panią Violetta Słupianek odbyły wizytę w Poznaniu u Wielkopolskiego Kuratora Oświaty Pana Roberta Gawęła zapoznając go ze szczegółami projektu.

ROLA MASS MEDIÓW W PROMOCJI DZIAŁAŃ SCWEW W KALISZU

Kluczowym warunkiem skutecznego działania w środowisku lokalnym była współpraca. W tym obszarze SCWEW odgrywało ogromną rolę, było wyznacznikiem podejmowanych działań, dzięki którym podmioty objęte wsparciem miały możliwość uzyskania efektywnej pomocy i wsparcia.

Szereg podejmowanych przedsięwzięć i ich różnorodność wpłynęła na podniesienie jakości pracy i współpracy z podległymi jednostkami.

Od samego początku powstania Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą w Kaliszu bardzo ważna była współpraca między innymi z mediami. Prasa, telewizja, radio uczestniczyły w każdym etapie podejmowanych działań.

Dzięki licznym audycjom radiowym, spotom reklamowym, wywiadom telewizyjnym, kampaniom społecznym, konferencjom, prężnie działającej stronie internetowej oraz pokazom filmowym o tematyce dotyczącej osób z niepełnosprawnościami, mogliśmy dotrzeć do szerokiej grupy odbiorców, informując o tym, jaką rolę pełni i jak ważna jest edukacja włączająca dla społeczeństwa.

SCWEW był organizatorem i inicjatorem wszystkich wymienionych powyżej przedsięwzięć, a zespół SCWEW planował i monitorował ich przebieg aby skuteczność podejmowanych działań była na jak najwyższym poziomie.

Formy aktywności odbywały się cyklicznie dzięki czemu, każdorazowo powiększała się liczba osób zainteresowanych edukacją włączającą.

Już na samym początku funkcjonowania Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą w ramach współpracy z Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu został zorganizowany pokaz filmu „Sonata”, po którym odbyła się debata z reżyserem Bartoszem Blaszkę, producentem Marcinem Kurkiem, odtwórcą głównej roli Michałem Sikorskim oraz Grzegorzem Płonką, którego historia była inspiracją powstania filmu.

Pokaz filmu „SONATA”.

Na zdjęciu producent Marcin Kurek, reżyser „Sonaty” Bartosz Blaschke, Grzegorz Płonka, którego historia stała się inspiracją do powstania filmu, Pani Małgorzata Płonka -mama oraz lider SCWEW w Kaliszu-Sylwia Baranowska

Pokaz filmu „Sonata”.

Na zdjęciu Lider zespołu SCWEW w Kaliszu Pani Sylwia Baranowska i producent Pan Marcin Kurek.

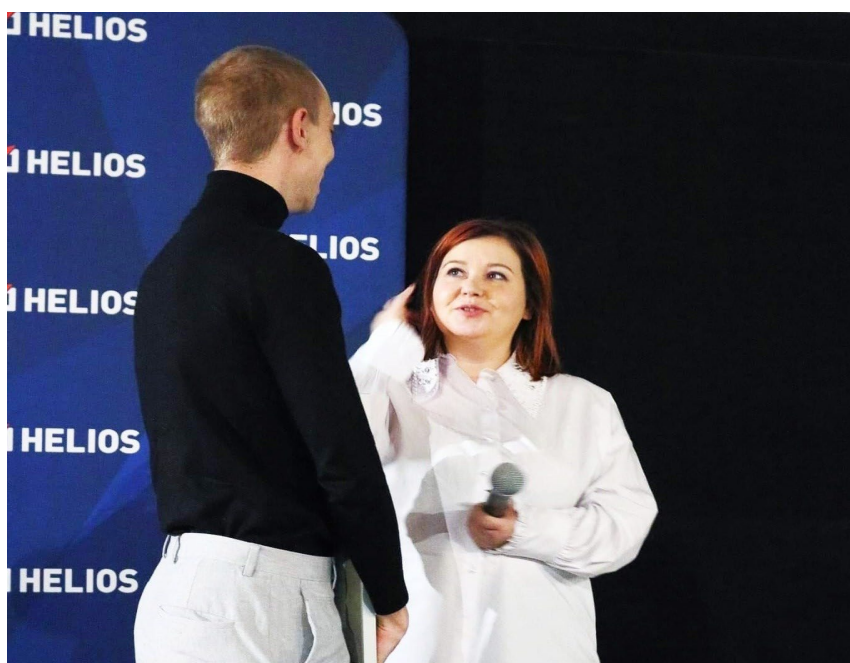
Kolejny pokaz filmu pt.: „Śubuk” ze względu na ogromne zainteresowanie tematem funkcjonowania dziecka z Zespołem Aspergera, który poruszony jest w filmie, obejrzała jeszcze większa ilość osób. Film ten, to kolejny krok w kierunku edukacji włączającej, który przyczyni się do zmiany perspektywy myślenia o dzieciach ze zróżnicowanymi potrzebami, ale także o ich miejscu w edukacyjno-społecznym środowisku.

Zarówno po pierwszym jak i po drugim pokazie filmu odbyła się debata z udziałem widzów. Zadawane niekończące się pytania ze strony publiczności i słuchanie z wielkim

zainteresowaniem odpowiedzi, pokazały jak bardzo bliski jest to temat wszystkim osobom zebranych na Sali.

Wiceprezydent Miasta Kalisza wręcza podziękowanie Wojciechowi Dolatowskiemu. Na zdjęciu odtwórca głównej roli Wojciech Dolatowski, Wiceprezydent Miasta Kalisza Pan Grzegorz Kulawinek oraz organizator spotkania Pani Sylwia Baranowska - lider zespołu SCWEW w Kaliszu.

Lider zespołu SCWEW prowadzi wywiad z aktorem Wojciechem Dolatowskim. Na zdjęciu odtwórca głównej roli Wojciech Dolatowski i Pani Sylwia Baranowska - lider zespołu SCWEW w Kaliszu.

Konferencja inauguracyjna otwarcie SCWEW w Kaliszu pt.: „Edukacja włączająca wczoraj, dziś i jutro”, to kolejne wydarzenie, które poprzez liczbę osób biorących w niej udział zarówno na sali, jak również oglądających transmisję on-line, uświadomiła organizatorom, że edukacja włączająca, to temat, który nie jest zamknięty tylko za ścianami placówek oświatowych, ale jest to temat, którym interesuje się ogólnie pojęta społeczność.

Konferencja Inauguracyjna SCWEW w Kaliszu „Edukacja włączająca wczoraj, dziś i jutro”.
Na zdjęciu Prezydent Miasta Kalisza – Krystian Kinastowski.

Gościnny występ Grzegorza Płonki podczas Konferencji Otwierającej
Na zdjęciu Grzegorz Płonka – pianista i kompozytor.

Z każdym wydarzeniem o edukacji włączającej coraz częściej dyskutowano. W placówkach oświatowych spotykały się zespoły nauczycieli, dzwonili dyrektorzy, włączali się rodzice oraz uczniowie. Nasuwające się pytania, wątpliwości, argumenty za i przeciw inspirowały kaliski zespół SCWEW do podejmowania dalszych działań, na coraz większą skalę.

I tak w styczniu br., gościliśmy Wielkopolskiego Kuratora Oświaty Pana Roberta Gawła. Wizyta związana była przede wszystkim z monitoringiem działań naszego Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą w Kaliszu, ale była to również okazja do spotkania z Wiceprezydentem Miasta Kalisza do spraw edukacji z Panem Grzegorzem Kulawinkiem, podczas którego rozmawiano o realizacji projektu oraz jego efektywności. Pan Kurator odwiedził również Książnicę Pedagogiczną im. A. Parczewskiego w Kaliszu, gdzie odbyło się podsumowanie organizowanego przez SCWEW konkursu plastycznego „Różnorodność w oczach dziecka”, który skierowany był do przedszkoli oraz wszystkich typów szkół. Konkurs spotkał się z ogromnym zainteresowaniem. Oryginalność prac, ujęcie przez autorów tematu różnorodności przeszła oczekiwania organizatorów konkursu. Po spotkaniu na stronie Kuratorium Oświaty w Poznaniu pojawiła się relacja z wizyty – informacje dotarły do kolejnych odbiorców, którzy mieli możliwość przeczytania informacji dotyczących celu działalności SCWEW w Kaliszu, możliwości wsparcia czy rozmowy na temat edukacji włączającej.

Wielkopolski Kurator Oświaty pełen uznania dla wszystkich autorów prac plastycznych.
Na zdjęciu Wielkopolski Kurator Oświaty Pan Robert Gawęł oraz Naczelnik Wydziału Edukacji Pani Ewelina Dudek.

Podsumowanie konkursu plastycznego „Różnorodność w oczach dziecka”.
Na zdjęciu Wielkopolski Kurator Oświaty Pan Robert Gawęł, Pani Violetta Słupianek – Dyrektor Delegatury w Kaliszu Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Naczelnik Wydziału Edukacji Pani Ewelina Dudek, Elżbieta Dębska – Radna Miasta Kalisza

I tak z każdym z podjętych działań byliśmy coraz bliżej lokalnej społeczności. Audycja radiowa w ramach autorskiego cyklu Elżbiety Dębskiej pt. „Rozmowy na ważne tematy”, na którą zostali zaproszeni m.in. przedstawiciele współpracujących z SCWEW placówek, pozwoliła słuchaczom dowiedzieć się jakie wspólne działania podejmujemy na rzecz edukacji włączającej, co zmienia się w myśleniu i podejściu nie tylko nauczycieli, ale również rodziców i uczniów.

Okazało się, iż do tej pory większość osób myślała, że edukacja włączająca dotyczy tylko osób z niepełnosprawnością intelektualną lub ruchową. Jakże ogromne było zdziwienie słuchaczy, gdy dyrektorzy szkół opowiadali o tym, że proces włączania obejmuje wszystkich uczniów znajdujących się w danej grupie, że jest to edukacja zarówno dla osób, które mają szeroko pojęte trudności edukacyjne, jak również dla uczniów zdolnych. Dla osób z dużych obszarów aglomeracyjnych jak i dla tych, które zamieszkują małe miejscowości. Dotyczy ona również uczniów z rodzin pełnych i tych, którzy wychowują się w rodzinach rozbitych. Edukacja włączająca ma za zadanie objąć swoim wsparciem wszystkich, podejść do każdego indywidualnie, ale w całości stworzyć zespół, w którym wszyscy będą się wzajemnie rozumieć i szanować swoją indywidualność a czasami nawet odrębność.

Zainteresowanie lokalnej telewizji działaniami SCWEW, przyczyniło się do nagrania spotu reklamowego, w którym informujemy odbiorcę na czym polega projekt, z jakimi placówkami współpracujemy oraz jakiego typu korzyści przynosi projekt.

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne a działania SCWEW w Kaliszu.

Współpraca Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną nr 1 Kaliszu oraz z Powiatową Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Opatówku przez cały okres trwania projektu była bardzo ścisła chociażby z tego względu, że zapotrzebowanie na usługi powyższych instytucji w kontekście porad dotyczących zachowań suicydalnych wśród młodzieży, depresji, braku motywacji, wycofania się ze środowiska rówieśniczego przez cały okres trwania projektu było bardzo duże.

Działalność powyższej instytucji oraz działalność SCWEW mają wiele wspólnego. Podczas konsultacji z rodzicami czy też nauczycielami razem z kadrą PPP mogliśmy wyczerpująco odpowiedzieć na nurtujące porady, służyć doświadczeniem, poradą oraz wsparciem w trudnych sytuacjach.

Poprzez posiadanie wyspecjalizowanej kadry (psycholodzy, pedagodzy, logopedzi itd.) z dużym doświadczeniem w wieloaspektowej pracy z dziećmi i rodziną, obie poradnie zobowiązały się do współpracy z utworzonym przy SPS nr 19 w Kaliszu Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą poprzez:

- wsparcie w rozpoznawaniu potrzeb i możliwości uczniów w zakresie działań edukacyjnych i wychowawczych;
- konsultacje i wsparcie merytoryczne specjalistów PPP w odniesieniu do rozpoznawania potrzeb dziecka, rodzica oraz nauczycieli;

W trakcie trwania projektu okazało się, że potrzeba współpracy obejmuje o wiele większy zasięg.

Niejednokrotnie pracownicy poradni wspierali zespół SCWEW w konsultacjach z nauczycielami, rodzicami, uczniami. Problemy, które poruszone zostały podczas spotkań, wymagały kontaktu z wysoko wykwalifikowaną kadrą w dziedzinie psychologii, ale również współpraca poradni z SCWEW przyniosła korzyści dla pracowników PPP.

Po konsultacjach z rodzicami, nauczycielami, to my wskazywaliśmy nowe obszary działania czy to, jaka pomoc potrzebna jest w bezpośredniej pracy z uczniami. Wspólnie udało się zdiagnozować kilkoro uczniów, doradzić w kwestii wyboru szkoły czy też zawodu, wspomóc wychowawczo i edukacyjnie funkcję rodziny, prowadzić edukację dotyczącą ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców oraz nauczycieli.

W ramach działań, została zorganizowana m.in. sieć współpracy, podczas której poruszane były tematy zachowań suicydalnych wśród młodzieży. Zainteresowanie tym tematem przerosło nasze oczekiwania. Na spotkanie zgłosiło się ponad 80 osób. Liczba ta świadczyła o tym, jak duży jest to problem w dzisiejszej szkole. Nauczyciele niejednokrotnie zgłaszali się po poradę jak rozmawiać z uczniem, który się okalecza, ma myśli samobójcze lub podejmuje próby samobójcze. Rozmowy dotyczyły również procedur oraz tego jak informować rodziców, jak z nimi rozmawiać, jak reagować na powyższe informacje.

W czasie pandemii zamknięta w murach swojego domu młodzież, niejednokrotnie przeżywała traumę, odczuła się funkcjonowania w grupie, niektórzy pomimo, iż od jakiegoś czasu byli uczniami danej szkoły, nie mieli okazji poznać rówieśników, nauczycieli, zasad panujących w szkole, co przyczyniło się do olbrzymiej frustracji.

Dzięki współpracy z poradniami udało się rozwiązać wiele problemów wychowawczych, przezwyciężyć lęki związane ze szkołą, uświadomić nauczycieli, jak ważne jest indywidualne podejście do ucznia, dostosowanie wymagań dla danej jednostki, czasami spojrzenie na dziecko poprzez pryzmat jego sytuacji rodzinnej.

Niejednokrotnie na spotkania z rodzicami zapraszaliśmy pracowników poradni aby pomóc rozwiązać problem braku zainteresowania codziennymi czynnościami ze strony dziecka, braku chęci do życia, niechęci do szkoły, nauki, zamykania się w pokoju. Wspólnie pomagaliśmy, podsuwaliśmy pomysły, rozwiązania na to jak rodzic powinien rozmawiać z nastoletnim dzieckiem, zwracaliśmy uwagę co może czuć, gdy nie ma zrozumienia i akceptacji ze strony dorosłych.

Bywały również sytuacje oraz rozmowy, po których należało interweniować w placówkach. Wycofanie się ucznia z życia szkolnego, słabe wyniki w nauce, wagary okazywały się być wynikiem sytuacji rodzinnej. Jednemu z uczniów zmarł tata, innemu mama zachorowała na nowotwór, gdzie indziej rodzice rozeszli się. Te i inne sytuacje powodowały, że spadała aktywność wśród młodzieży. Nie wszyscy nauczyciele potrafili pochylić się nad problemem, dociec co jest przyczyną. W takich sytuacjach spotykaliśmy się z koordynatorami, pedagogami, psychologami i wspólnie zastanawialiśmy się jak można rozwiązać dany problem.

Pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, służyli swoim doświadczeniem również w takich sytuacjach jak wsparcie w rozpoznawaniu potrzeb i możliwości uczniów w zakresie działań edukacyjnych i wychowawczych.

W każdej współpracującej z SCWEW placówce wspólnie z pedagogami poradni omawialiśmy sposoby i możliwości wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Uświadamialiśmy, iż zakres i charakter wsparcia będzie za każdym razem inny

dla każdego ucznia ze indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi, ponieważ powinien uwzględniać jego możliwości, wiek, stan zdrowia, trudności oraz sytuację rodzinną itp.

Opracowane zostały również wskazówki dla nauczycieli dotyczące tego, jak pracować z:

- uczniami zdolnymi – nauczyciele powinni zachęcać do rozwijania pasji, udziału w konkursach, kołach zainteresowań, w niektórych przypadkach rozważyć indywidualny tok nauczania;
- uczniami z niepełnosprawnością intelektualną – powinni mieć umożliwione uczenie się we własnym tempie, określone cele oraz zakres materiału zgodny z predyspozycjami uczniów;
- uczniami z zaburzoną komunikacją werbalną – uczniowie powinni być wspierani metodą komunikacji niewerbalnej, a współpraca z rodzicami ucznia powinna być regularna;
- uczniami z niepełnosprawnością ruchową – usunięcie barier architektonicznych uniemożliwiających poruszanie się w szkole, dostosowanie stanowiska pracy ucznia tak, by mógł samodzielnie podejmować różne aktywności;
- uczniami z zespołem Aspergera – powinni mieć opracowane dostosowania, nauczyciel znać zachowanie takiego ucznia, indywidualnie podejść do nauczania i przede wszystkim zachować schemat działania na każdej jednostce lekcyjnej;
- uczniami z ADHD – poznanie specyficznych reakcji i zachowań ucznia, pomoc w nawiązywaniu relacji rówieśniczych, organizacja przestrzeni, skuteczna komunikacja, powtarzalność codziennych obowiązków,
- konsekwencja w postępowaniu, ustalenie obowiązujących norm i zasad, praca wychowawcza z całą klasą;
- uczniowie zagrożeni niedostosowaniem społecznym – określenie obowiązujących zachowań, norm i konsekwentne ich przestrzeganie, omawianie zachowań niepożądanych i nagradzanie właściwych, zajęcia socjoterapeutyczne, spisanie kontraktu z opiekunami w celu ujednoczenia działań wychowawczych.

Podczas rozmów, konsultacji, debat, pedagogzy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych chcieli zwrócić uwagę na to, że udzielana pomoc psychologiczno-pedagogiczna uczniom z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi może przybierać wiele różnorodnych form. Dzięki temu uczniowie ci mają szansę rozwijać się zgodnie ze swoimi możliwościami, pokonywać bariery oraz zdobywać nowe umiejętności. Bardzo ważnym aspektem jest również współpraca z rodzicami. Ustalenie jednakowych działań, wymiana

spostrzeżeń, obserwacji o funkcjonowaniu ucznia w szkole i w domu oraz stały kontakt sprawiają, że podejmowane działania są bardziej skuteczne.

Rady pedagogiczne w szkołach ponadpodstawowych, w których dyrektorzy zgłosili problem rezygnacji pełnoletnich uczniów z zajęć wynikających z opinii i orzeczeń, współprowadzone przez dyrektorów poradni psychologiczno-pedagogicznych przyczyniły się do zmniejszenia nasilenia zjawiska rezygnacji z zajęć. Nauczyciele, wychowawcy otrzymali informację jak rozmawiać z uczniem pełnoletnim, jakie możliwości diagnozy mają uczniowie pełnoletni, jakie cele obrać należy prowadząc zajęcia z uczniem dorosłym.

W ramach współpracy z PPP otrzymywaliśmy dane statystyczne, które umożliwiały nam spojrzeć na nurtujące nas problemy globalnie, jak te problemy wyglądają w naszym środowisku lokalnym. Mogliśmy dzięki temu uszczegółowić nasze diagnozy a potem wnioski z przeprowadzanych przez nas badań, ewaluacji. Między innymi otrzymaliśmy informacje jak wzrosła liczba orzeczeń do indywidualnego nauczania po zdalnym nauczaniu, jak wzrosła liczba wniosków od rodziców i liczba zaświadczeń od lekarzy psychiatrów o fobii szkolnej, jak wzrosła liczba opinii kierujących dzieci na WWRD. Te dane, informacje umożliwiły zespołowi SCWEW planowanie działań wsparcia w kolejnych etapach.

Rola Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu w projekcie pilotażowym SCWEW.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu jest placówką publiczną. Celem działania powyższej instytucji jest przede wszystkim doskonalenie kadry pedagogicznej, pracowników nadzoru pedagogicznego oraz kadry kierowniczej.

W związku z wieloletnim doświadczeniem Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu, Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w ramach projektu podjęło współpracę w zakresie konsultacji indywidualnych i grupowych dla nauczycieli, wspierania kadry kierowniczej, działań doradczo-szkoleniowych, prowadzenia modelowych zajęć specjalistycznych oraz współprowadzenia rad pedagogicznych.

W ramach współpracy z placówkami oświatowymi, zostały przeprowadzone zajęcia modelowe we wszystkich dziewięciu szkołach i przedszkolu, które zostały objęte wsparciem SCWEW.

Zajęcia modelowe, to inaczej demonstracja technik i metod pracy z praktycznej strony w klasie, grupie dzieci, uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Działania te ukierunkowują bezpośrednio pracę nauczyciela, powinny przede wszystkim wzmocnić kompetencję kadry przedszkola i szkoły ogólnodostępnej w zakresie prowadzenia zajęć ze zróżnicowaną grupą.

Powyższa forma zajęć prowadzona była przez nauczycieli konsultantów i miała wesprzeć przedszkola i szkoły ogólnodostępne, które uczestniczyły w projekcie. Specjaliści przeprowadzili zajęcia edukacyjne jak i warsztatowe pozalekcyjne.

Obserwacje zajęć modelowych oraz spotkania podczas których były one omawiane, wspierane przez konsultantów z ODN stały się okazją do wymiany doświadczeń przez nauczycieli, zaprezentowania metod i form pracy wykorzystywanych w kształceniu osób o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych, ale także okazją do bliższego zapoznania się z nauczycielami i uczniami, a przede wszystkim do dzielenia się wiedzą i doświadczeniem w zakresie pracy w klasach zróżnicowanych.

Zapotrzebowanie na tego typu zajęcia było bardzo duże. Nauczyciele z placówek ogólnodostępnych chętnie obserwowali lekcje prowadzone przez profesjonalistów w grupie zróżnicowanej. Dzięki innowacyjnym metodom prowadzenia zajęć, wskazywanym między innymi przez nauczycieli konsultantów, wielu nauczycieli otworzyło się na korzystanie z zasobów internetowych, aplikacji multimedialnych, laptopów oraz tabletów. Zajęcia często były prowadzone w formie warsztatowej, co pozwoliło uczniom na współpracę w grupie, a co

za tym idzie wzajemne lepsze poznanie się, możliwość pracy z osobami, z którymi niejednokrotnie nie mieli okazji współpracować. Dzięki takim metodom każdy uczeń uczestniczący w zajęciach mógł mieć przydzieloną rolę w przygotowaniu bądź też opracowaniu zadania, a przez to wszyscy mogli pracować zgodnie ze swoimi możliwościami, mieli poczucie odpowiedzialności, wykazania się i zaprezentowania swoich umiejętności. Dzięki tym metodom nauczyciele mogli zobaczyć jak w łatwy sposób można włączyć wszystkich uczestników zajęć w proces edukacyjny.

Zarówno nauczyciele, jak i członkowie zespołu SCWEW w Kaliszu korzystali z doradztwa pracowników Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu w zakresie doboru fachowej literatury na temat edukacji włączającej. Nauczyciele konsultanci proponowali materiały, opracowania, książki w zakresie każdego nauczanego przedmiotu. Dzięki poszerzeniu wiedzy na powyższy temat zajęcia stawały się bardziej merytoryczne, na przestrzeni wielu miesięcy, w których prowadzony był projekt mogliśmy zauważyć zachodzące zmiany w prowadzeniu lekcji.

Zajęcia modelowe w jednej z placówek objętych wsparciem.
Na zdjęciu pani Magdalena Dudek -Wolna – nauczycielka Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 19 w Kaliszu oraz uczniowie jednej ze szkół objętych wsparciem SCWEW w Kaliszu.

Zajęcia modelowe z wychowania fizycznego w grupie zróżnicowanej.

Na zdjęciu Pani Monika Skrzypek – nauczycielka Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 19 w Kaliszu i uczniowie II Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki - placówki projektowej SCWEW w Kaliszu.

Podczas rozmów nauczyciele przyznali, że wcześniej rzadko sięgali po tego typu opracowania. Dzięki temu, że zainteresowaliśmy, omawialiśmy, prowadziliśmy szkolenia oraz konsultacje, spowodowaliśmy, że przynajmniej część nauczycieli dotarła do opracowań dotyczących edukacji włączającej, zachowań uczniów z zespołem Aspergera, autyzmem, uczniów nadpobudliwych, zagrożonych niedostosowaniem.

Wraz z poszerzeniem wiedzy, zmieniło się postrzeganie uczniów z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi.

Nauczyciele konsultanci służyli również pomocą, wiedzą, doświadczeniem w przekazywaniu doświadczenia oraz swoich spostrzeżeń dotyczących metod prowadzenia zajęć w grupie zróżnicowanej.

Lekcje modelowe przyniosły wiele korzyści zarówno uczniom jak i nauczycielom. W późniejszym czasie podczas konsultacji, nauczyciele informowali o wykorzystywaniu materiałów, zaleceń, metod, pomocy dydaktycznych, formy prowadzenia zajęć aby uatrakcyjnić prowadzone zajęcia. Niejednokrotnie słyszeliśmy, że „znowu im się chce”, że ponownie chcą zaskakiwać swoich uczniów, spowodować, że chętnie będą przychodzili na zajęcia.

W trakcie realizacji projektu Ośrodek Doskonalenia Zawodowego otrzymywał na bieżąco informacje zwrotne jakie jest zapotrzebowanie na szkolenia kadry dyrektorskiej jak i kadry pedagogicznej.

Rola SCWEW odegrała tutaj olbrzymią rolę zwracając chociażby uwagę na potrzeby nauczycieli i oczekiwania wobec ODN.

Jak się okazało, większość nauczycieli potrzebowała uczestniczenia w lekcjach pokazowych, podczas których mogła spojrzeć na zespół klasowy z innej perspektywy. Niejednokrotnie nauczyciel z wieloletnim stażem pracy ma swój wypracowany schemat, którego nie chce zmienić. Tacy nauczyciel często narzekają na brak dyscypliny w klasie, młodzież, która nie jest zainteresowana lekcją. Okazuje się, że w wielu przypadkach tak naprawdę niewiele trzeba zmienić, aby zachęcić uczniów do aktywnego uczestniczenia w zajęciach, zaangażowania w wykonywanie zadań.

Zajęcia modelowe pokazały, w którym aspekcie ODN powinien rozwinąć swoją działalność, że warto byłoby poza różnorodnymi szkoleniami wyjść w „teren” i pokazać warsztat pracy bezpośrednio w placówce i na konkretnym przykładzie dokonać omówienia, być może wspólnie z nauczycielem prowadzącym przeprowadzić zajęcia modelowe.

Współpraca SCWEW w Kaliszu z instytucjami lokalnymi.

Podczas trwania projektu kaliskie Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą podjęło szereg działań, w które włączone zostały lokalne instytucje publiczne.

Ponieważ Instytucje takie jak: biblioteki, ośrodki kultury, kina powinny służyć mieszkańcom, nie mogliśmy pominąć ich przy współpracy z SCWEW w Kaliszu w celu zintegrowania środowiska lokalnego.

Powyższe instytucje odegrały również niemałą rolę dla placówek w celu integracji środowiska szkolnego (nauczyciele, rodzice, uczniowie). Podczas pokazów filmowych, wystaw plastycznych, wernisaży uczestnicy wymieniali poglądy, spostrzeżenia a także kontakty oraz czerpali pomysły dla swoich placówek czy też uczniów, dzieci. Organizatorzy pokazali, że społeczność szkolna może spotkać się również poza murami szkoły, przedszkoli w innych okolicznościach niż tylko zajęcia szkolne.

Współpraca SCWEW z instytucjami lokalnymi pokazała w jak ciekawy i oryginalny sposób można zintegrować środowisko, które niejednokrotnie ma różne pomysły, poglądy, różni się myśleniem, każdy ma swoje indywidualne potrzeby, ale każdy uczestnik warsztatów plastycznych, czytelniczych, koncertów, konkursów, pokazów filmowych oraz wystaw, miał na celu jedno - integrację ze środowiskiem lokalnym, co w rezultacie przekładało się na dalszą współpracę.

Ogrom włożonej pracy, chęć pomocy, zaangażowanie pracowników, nauczycieli z takich instytucji jak: Młodzieżowy Dom Kultury, Książnica Pedagogiczna, Centrum Kultury i Sztuki, Kino Helios, Akcelerator Kultury spowodowały wzrost zainteresowania sztuką, muzyką, literaturą, filmem wśród młodzieży, uczniów, dzieci, nauczycieli oraz rodziców.

Dzięki wystawom prac plastycznych uwrażliwialiśmy społeczeństwo na sztukę, dostrzegaliśmy i docenialiśmy uzdolnienia dzieci i młodzieży na różnych poziomach edukacyjnych. Podczas oglądania wytworów plastycznych, osoby, które były obecne na wystawie mogły wymieniać się poglądami, spostrzeżeniami, co przyczyniło się do integracji zróżnicowanej grupy społecznej.

Pokazy dwóch filmów „Sonata” oraz „Śubuk” w Centrum Kultury i Sztuki oraz w kinie Helios uwrażliwiały widownię na codzienne problemy i zmagania, z którymi muszą mierzyć się rodziny, w których są osoby z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. Wielu widzom otworzyły się oczy na sytuacje, których nie dostrzegali na co dzień.

Zainteresowanie tematem było tym większe, iż lider zespołu SCWEW w Kaliszu zorganizował debatę z udziałem reżyserów, aktorów, producentów, do których widzowie

mogli kierować pytania na temat produkcji filmu, okoliczności, miejsca, doboru aktorów, którzy odgrywali główne postacie.

Wiele osób w kularach rozmawiało o systemie edukacji jaki funkcjonuje w szkołach, barierach, które często są nie do przejścia przez osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny.

Wspólnie zastanawialiśmy się jak można byłoby ulepszyć polskie szkoły, aby móc włączyć w szeroko pojętą edukację (szczególnie na wyższym poziomie) osoby z indywidualnymi potrzebami.

Z każdym miesiącem, z każdym wydarzeniem, im dłużej trwał projekt, tym większe było zainteresowanie wydarzeniami organizowanymi przez SCWEW we współpracy z instytucjami lokalnymi.

Ilość osób, która wzięła udział w konkursach plastycznych pt. „Jestem Picassem” oraz „Niepełnosprawność oczami dziecka”, pokazała jak bardzo duża jest potrzeba zaangażowania społeczności w tego typu akcje.

Tematy zostały zaprezentowane przez uczestników w różnorodny sposób. Autorzy wszystkich prac wykazali się wysoką wrażliwością na temat niepełnosprawności.

Podczas ogłaszania wyników, każdorazowo obecni byli przedstawiciele Wydziału Edukacji, Kuratorium Oświaty czy też sam Prezydent Miasta Kalisza, który docenił ogrom włożonej pracy organizatorów oraz uczestników konkursu.

Na podsumowaniu jednej z wystaw plastycznych w Bibliotece Publicznej Książnica Pedagogiczna, obecny był również Wielkopolski Kurator Oświaty, który wielokrotnie podkreślał, jak ważna jest działalność młodych ludzi na rzecz osób z niepełnosprawnością i jak ważna jest idea edukacji włączającej nie tylko podczas zajęć lekcyjnych. Pan Kurator docenił ogrom włożonej pracy i zauważył, że osoby zgromadzone na podsumowaniu konkursu, to młodzi ludzie, w rękach których leży akceptacja indywidualności drugiego człowieka.

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 19 w Kaliszu oraz Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą, to organizatorzy również takiego przedsięwzięcia jak wojewódzki Festiwal Piosenki „Estrada”, w którym udział wzięli uczniowie i młodzież ze szkół integracyjnych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz publicznych i niepublicznych placówek z terenu Wielkopolski.

Ponieważ festiwal był wydarzeniem, które miało integrować środowiska, swoim występem galę uświetnili m.in.: Chór Duodecimus ze Szkoły Podstawowej Nr 12 im. Bolesława

Pobożnego w Kaliszu oraz utalentowana muzycznie młodzież z Technikum Budowy Fortepianów oraz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Festiwal był okazją do zintegrowania uczniów, nauczycieli, opiekunów z różnych typów szkół oraz miejscowości.

Wojewódzki Festiwal Piosenki ESTRADA. Na zdjęciu uczestnicy festiwalu.

Gościnny występ Chóru Duodecimus podczas festiwalu „Estrada”
Na zdjęciu Chór Duodecimus ze Szkoły Podstawowej Nr 12 im. Bolesława Pobożnego w Kaliszu

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 19 w Kaliszu, w której mieści się siedziba SCWEW była również jedną z instytucji lokalnych, która w murach swojego budynku gościła studentów „Pedagogiki Specjalnej” Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Wizyta studyjna studentów kierunku „Pedagogika specjalna”
Na zdjęciu studenci Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dr Matyldą Pachowicz

Podczas wizyty studenci dowiedzieli się jaka jest rola SCWEW, szczegółowo poznali strukturę Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 19, uczestniczyli w zajęciach pokazowych oraz poznali zasoby wypożyczalni Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą oraz Ośrodka Wsparcia i Testów (OWiT).

Według założeń, Ośrodek Wsparcia i Testów, to równoległy projekt realizowany w ramach pilotażowego wdrożenia modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą, którego zadaniem jest prezentowanie korzyści wynikających ze stosowania technologii asystujących w takich obszarach jak: komunikowanie się, dostęp do informacji, nauka, praca, rozwijanie hobby, zwiększenie aktywności życiowej, samodzielności i zaradności osobistej oraz dbałości o zdrowie.

OWiT świadczy porady osobom z niepełnosprawnością, a także członkom ich rodzin (opiekunom) w optymalnym wyborze, właściwych do aktualnych potrzeb technologii

asystujących i ich prezentacji. Prowadzi wstępny instruktaż oraz wskazuje potencjał wykorzystania technologii asystujących w życiu codziennym.⁴

W ramach konsultacji dla rodziców prowadzonych przez SCWEW wielokrotnie otrzymywaliśmy informacje o problemach socjalnych czy funkcjonalnych w rodzinach uczniów objętych wsparciem w projekcie. Wiedza ta przyczyniła się do uruchomienia pomocy konkretnej rodzinie, dziecku. Powyższe sytuacje spowodowały, że podjęliśmy współpracę z kolejną instytucją, mianowicie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej (MOPS).

Dzięki tej współpracy mogliśmy jako SCWEW wyjść naprzeciw potrzebom osób, które nie wiedziały, gdzie szukać pomocy, jakie dokumenty wypełnić, żeby złożyć wniosek o niepełnosprawności swojej lub dziecka, dotarliśmy do nich z informacją o możliwości darmowego wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego czy też wspierającego komunikację.

Powyższe Instytucje otrzymały broszury promujące działania SCWEW i OWiT, dzięki czemu trafiliśmy do szerokiej grupy odbiorców.

Wsparcie rodzica w organizacji turnusu rehabilitacyjnego, pomoc w zaprojektowaniu bezpłatnej terapii w ramach Specjalistycznych Usług Opiekuńczych, czy bezpośrednio kierowanie rodziców do tych placówek przyczyniło się do poszerzenia świadomości rodziców o możliwości wsparcia również poza placówką edukacyjną.

OWiT to kolejny ośrodek, który współpracując w ramach projektu wspierał rodziców, uczniów już nie tylko objętych projektem. Odbывały się spotkania grupowe, indywidualne, podczas których prezentowaliśmy sprzęt rehabilitacyjny posiadany w wypożyczalni OWiT, co przyczyniło się również do integracji odbiorców.

Podczas spotkań niejednokrotnie obecni byli również pracownicy MOPS, do których nasi odbiorcy mogli bezpośrednio skierować pytania, na które nie znali odpowiedzi czy też prośby o pomoc w wypełnieniu dokumentacji.

My, jako pracownicy SCWEW obserwowaliśmy, jak z każdym spotkaniem zmieniał się klimat, podejście, życzliwość wobec osób z indywidualnymi potrzebami. Środowisko lokalne mogło lepiej poznać potrzeby osób z niepełnosprawnościami, przeszkody oraz trudności z jakimi muszą zmagać się na co dzień.

⁴ <https://www.pfron.org.pl/komunikaty-z-regionu/szczegoly-komunikatu/news/osrodki-wsparcia-i-testow-owit-nabor-wnioskow-trwa/>, data publikacji: 2022-05-11

Ośrodek Wsparcia i Testów w Kaliszu

PODSUMOWANIE

Pilotażowy Projekt powstania Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą pokazał jakie obopólne korzyści może przynieść współpraca ze środowiskiem lokalnym.

Przez dwa lata trwania pilotażowego projektu odbyliśmy setki konsultacji, porad, spotkań, warsztatów oraz szkoleń dla dyrektorów, nauczycieli i rodziców, które miały na celu: upowszechnienie idei edukacji włączającej oraz integrację społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych potrzeb drugiego człowieka.

Spotkaliśmy się z osobami, które poprzez działania SCWEW wyszły naprzeciw edukacji włączającej, włączyły się w działalność na rzecz osób z indywidualnymi potrzebami.

Poprzez współpracy z instytucjami, organizowanie różnego typu przedsięwzięć pokazaliśmy społeczności nie tylko konkretne osoby, które żyją z niepełnosprawnością na co dzień, ale zwróciliśmy uwagę przede wszystkim na to, że tak naprawdę każdy z nas ma swoje indywidualne potrzeby, które chcielibyśmy aby były zauważane i respektowane przez innych.

Współpracując z dziewięcioma placówkami mogliśmy obserwować zachodzące zmiany w prowadzeniu zajęć, dostosowaniach przygotowanych przez nauczycieli dla uczniów z indywidualnymi potrzebami, metodach oraz ilości wykorzystywanych różnorodnych pomocy dydaktycznych. Zmiany te nie mogłyby nastąpić, gdyby nie współpraca z PPP oraz ODN. Wykwalifikowana kadra z powyższych instytucji pokazała jak powinna przebiegać współpraca nauczyciel-rodzic-uczeń oraz współpraca w grupie zróżnicowanej.

Dzięki bogato wyposażonej wypożyczalni SCWEW i OWIT, nauczyciele wzbogacali swój warsztat pracy wykorzystując podczas lekcji programy multimedialne, sprzęt elektroniczny, powiększalniki, lupy, rzutniki, laptopy, tablety graficzne, przyznając, że zauważyli zwiększone zainteresowanie uczniów zajęciami z danej dziedziny, a społeczność lokalna mogła poznać nowe technologie wspomagające komunikację. Dzięki współpracy z MOPS i PEFRON wskazaliśmy obszary, na które należy zwrócić szczególną uwagę.

Wiesław Theiss w swojej książce pt.: „Mała ojczyzna” ukazał, jak ważna jest rola socjalizacyjno-edukacyjna środowiska lokalnego. Według autora, środowisko lokalne jest grupą, wśród której kształtuje się tożsamość człowieka i grup społecznych. Jest to miejsce, gdzie kultura i przeszłość łączą się. To wszystko sprawia, że człowiek „obecny i zakorzeniony w określonym miejscu i czasie” – powinien działać w środowisku, w którym przebywa aby poprzez swoje uczestnictwo i zaangażowanie zmieniać je i ulepszać.

Według autora, ważną rolę w środowisku społecznym odgrywa kształtowanie się więzi społecznych pomiędzy jej członkami. Bez tego, zbiorowość jest bierna i statyczna.⁵

Dlatego też dla zespołu SCWEW bardzo ważną była współpraca z instytucjami lokalnymi, aby poprzez podejmowanie wspólnych działań integrować społeczność, aby każdy jako osobna jednostka miał wpływ na kształtowanie swojego najbliższego otoczenia.

Dzięki włączeniu do współpracy wielu instytucji, mogliśmy zaoferować różnorodne aktywności, w które, każda zainteresowana osoba mogła się zaangażować i dzięki temu zintegrować z pozostałymi uczestnikami. Współpraca pomiędzy SCWEW a instytucjami lokalnymi była efektywna, ponieważ miała jeden wspólny cel: integrację.

Ekspert SCWEW i wszystkie instytucje współpracujące świadomie tworzyli plan działań. Korzyści płynęły zwrotnie, co wpływało na jakość podejmowanych zadań. Grupy, do których trafialiśmy miały możliwość pozyskać informacje z różnych poziomów, co w efekcie było bardziej wiarygodne. Podejmowanie działań skierowanych do całego społeczeństwa musi być oparte na współpracy środowiska lokalnego.

Dzięki wszystkim podjętym działaniom z instytucjami lokalnymi mogliśmy czerpać od siebie wzajemne korzyści, które w przyszłości na pewno pozytywnie wpłyną na pracę wielu osób i przyniosą efekty szerokiej rzeszy odbiorców.

Minister Edukacji i Nauki – prof. Przemysław Czarnek dziękuje uczniom Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 19 w Kaliszu za występ podczas Konferencji podsumowującej pilotażowy projekt SCWEW.

Na zdjęciu Minister Edukacji i Nauki - prof. Przemysław Czarnek oraz uczniowie Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 19 w Kaliszu

⁵ W. Theiss, Mała ojczyzna, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2001 s. 11

BIBLIOGRAFIA

- Al-Khamisy D. (2013), Edukacja włączająca edukacją dialogu. W poszukiwaniu modelu edukacji ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, Warszawa, Wydawnictwo APS.
- Antoszevska B., Ćwirynkało K., Wójcik M. (2004), *Nauczyciele szkół specjalnych i masowych wobec integracji osób pełno- i niepełnosprawnych na gruncie szkoły.*
- Chrzanowska I., (2019), Nauczyciele o szansach i barierach edukacji włączającej, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN SA.
- Dryżałowska G., Żuraw H. (red.), (2004), *Integracja społeczna osób niepełnosprawnych,* Warszawa, Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Dykcik W., Twardowski A. (2006), *Poznańska pedagogika specjalna. Tradycje-osiągnięcia perspektywy rozwoju,* Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM
- Kruk-Lasocka J., (2012), *Dostrzec dziecko z perspektywy edukacji włączającej,* Wrocław, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły wyższej.
- Mitchel D., (2016), *Sprawdzone metody w edukacji specjalnej i włączającej,* Gdańsk, Grupa Wydawnicza Harmonia.
- Mittler P., (2000), *Working Towards Inclusive Education: Social Context,* London, Fulton.
- Theiss W., (2001), *Mała ojczyzna,* Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa.
- Papuda-Dolińska P., (2017), *Dziecko z niepełnosprawnością wzroku w roli ucznia szkoły ogólnodostępnej, integracyjnej i specjalnej,* Lublin, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

NETOGRAFIA

- http://g.ekspert.infor.pl/p/_dane/akty_pdf/U21/2017/5/43.pdf#zoom=90[dostęp: 12 stycznia 2018]
- https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/1093/1/specjalne_potrzeby_sochacka.pdf, 14,[dostęp: 27.06.2023]
- <https://www.pfron.org.pl/komunikaty-z-regionu/szczegoly-komunikatu/news/osrodki-wsparcia-i-testow-owit-nabor-wnioskow-trwa/>, [dostęp: 27.06.2023]

Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą w Kaliszu

ul. Budowlanych 2, 62-800 Kalisz

<http://scwewkalisz.pl/scwew/>

